

Donosit, nebo nedonosit postižené dítě?

Připomeňme si rozhovor s profesorem **MUDr. Janem E. Jiráskem, DrSc.**, který byl přední světový embryolog. Přivést na svět postižené dítě? Pan profesor měl na problematiku jasný názor.

V kontextu současných světových diskuzí o omezení potratů, je možná zajímavé připomenout si také názor předního českého odborníka na embryologii.

Když se zjistí, že žena čeká dítě právě s tímto postižením, jaké je řešení?

Jsou tu dva pohledy – buď to necháte tu matku donosit, bude devět měsíců donášet špatné těhotenství a pak se ještě dívat na to, jak to dítě umře. Jsme pro to co nejdříve diagnostikovat, nejlépe na konci druhého měsíce, to už je vidět, a řešit to.

Doporučením ukončení těhotenství?

Já nemohu rozhodnout za matku. Já jí mohu jenom říct, že to dítě nebude žít, můžu jí ukázat, jak bude v optimálním případě vypadat, ale konečné rozhodnutí je na ní. Ne partneri, matka rozhoduje o životě svého dítěte. To je její právo. Lidské.

Měl by otec podepisovat žádost na interrupci?

Jistě narážíte na diskuzi kolem návrhu, že by měl otec podepisovat žádost o interrupci. To je absurdní.

Otec ale rozhoduje přinejmenším o polovině svého genetického materiálu.

Rozhodovat se měl dříve. Po otěhotnění je právo matky do určitého stádia vývoje jedince rozhodnout o svém těhotenství. Nutit ženu k čemukoli v raném stádiu těhotenství, ...ne na to nemá nikdo právo, to je její soukromé rozhodnutí.

A to je to, co..

...co mě zajímá. To je úloha asi 23 000 genů.

Věda nezná emoce, zná pouze fakta

Vaše životní vědecké téma – vznik nového jedince – je na druhé straně spojeno se spoustou emocí. Nemají někdy tyto emoce místo i ve vědě.

Ne. Nemají. To musí být ostře oddělené. Věda nezná emoce. Věda zná fakta, ta mohou být využita nebo zneužita. Vše lze zneužít. Věda nemá cit.

Člověk jej ale má.

Aby jej člověk měl, je to ovlivněno tím, co dělá, jak daleko půjde. A nezáleží to na zákonech, ale na osobní zodpovědnosti jedince. Například u dnes tolik diskutovaného klonování.

Jak by měla vypadat legislativa?

A zákon?

Člověk, aby něco zakázal, měl by nejdřív vědět, co zakazuje. A aby se dozvěděl, co zakazuje, tak to musí zkusit. Bez zkušenosti není práva zakazovat. A priori to bylo tisícileté vedení křesťanství katolickou církví. Katolická církev zpozdila vývoj vědění v Evropě o tisíc let. Nediplomaticky a velmi otevřeně řečeno.

Sám jste jistě taky musel projít cestou zkoušení, pokusů a omylů. Stalo se vám, že jste si řekl – tak tohle jsem opravdu neměl?

Nikdy nezapomenu, jak u mne byli kdysi starší manželé, kolem čtyřiceti, paní byla po léčbě rakoviny štítné žlázy, a chtěli dítě. Já jsem nebyl proti a pomohl jsem jim při početí. Paní porodila holčičku a byla velice šťastná. Bohužel její rakovina ale vyléčená nebyla, po těhotenství zrecidovala a za dva roky po porodu zemřela.

Její manžel se o to dítě krásně staral, ale zemřel asi za tři roky po své ženě. Tehdy jsem si řekl – tos nedomyslel. Už bych to neudělal. Takzvaně bych to nechal na přírodě.

Jistě jste zažil i druhou situaci, že díky časně diagnóze odhalíte problém. Stalo se vám, že i když jste oznámil ženě, že to dítě nebude pořádku, přesto si ho nechala?

Když na to narážíte.. Byla to dětská lékařka, poprvé otěhotněla ve dvačtyřiceti letech.

Z věkové indikace se u nás automaticky zjišťuje karyotyp dítěte. Byl tam Downův syndrom – oznámil jsem jí: paní doktoro, vaše dítě má trizomii 21- chromozomu, zařídte se podle toho.

Odpověděla mi: ne, vy se mýlíte, to je laboratorní chyba. Zopakovali jsme vyšetření, nález byl stejný. Stejně tak má slova: paní doktoro, máte dítě postižené Downovým syndromem. Ne, vy se mýlíte, nechám si to, byla její odpověď. Načež se narodilo dítě postižené Downovým syndromem. Okamžitě ho odložila do dětského domova.

To je hrozné.

To by mělo být postihováno, protože prenatalní diagnostika se dělá proto, abychom všichni nemuseli platit na takto porozené a nezvratně poškozené děti. Pokud žena chce nechat nezvratně poškozené dítě, měla by ale nést následky jejího rozhodnutí její rodina, ne celá společnost. Tyto věci mě pálí, stejně jako děti s nízkou porodní váhou. U dětí s porodní váhou pod 1000 gramů je dvacet procent doživotně handicapovaných. Jsou to různé handicapy, a nejhorší je slepota.

Kde a jak ale určit hranici?

Například ve státě Oregon platí zásada, že pod 1000 gramů novorozence se poskytuje jen základní péče, lékař nemá právo zaintubovat, resuscitovat, pokud si to rodina nepřeje a hlavně – pojišťovna nezaplatí. Možná, že to je cesta.

Vznik nového jedince sám označujete za zázrak. Vy mu jdete neustále naproti. Změnila tato cesta váš přístup k životu?

Víte, úcta k životu je lidský vynález. V přírodě úctu k životu nic nemá. A kdybychom skutečně měli takovou úctu životu, že bychom nic živého nejedli, tak bychom zahynuli.

Prof. MUDr. Jan E. Jirásek. DrSc.

Byl vedoucí reprodukční a embryonální laboratoře Ústavu pro péči o matku a dítě v Praze – Podolí.

27.4.2023 5:12 | autor: [Jarmila Jelínková](#) | zdroj: Článek byl zpracován na základě rozhovoru s Prof. MUDr. Janem E. Jiráskem DrSc.

<https://www.babyweb.cz/donosit-nebo-nedonosit-postizene-dite?>